

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 3018/20
B.G.
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 11. siječnja 2022.
u odboru u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,
Erik Wennerström,
Ioannis Ktistakis, *suci*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnice Odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 3018/20) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatska
državljanica gđa B.G., koja je rođena 1978. godine i živi u Petrčanama
(„podnositeljica zahtjeva”) i koju je zastupala gđa I. Bojić, odvjetnica iz
Zagreba, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih
prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 24. prosinca 2019.;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala
njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima u pogledu prava
na pošteno suđenje i prava na poštovanje obiteljskog života, a da se ostatak
zahtjeva odbaci kao nedopušten;

odluku da ime podnositeljice zahtjeva ne bude objavljeno;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

PREDMET POSTUPKA

1. Predmet se odnosi na postupak odlučivanja o roditeljskoj skrbi nad
podnositeljčinim sinom G., rođenim 2011. godine. Podnositeljica zahtjeva
tvrdila je da je zatrudnjela nakon što ju je silovao A.P. Njezina je kaznena
prijava u tom pogledu odbačena kao neosnovana.

2. Godine 2012. A.P. je zatražio da mu se omoguće susreti i druženje s
G., prigovarajući da mu je podnositeljica neopravdano uskratila pristup

njegovu sinu. Njegov je zahtjev prihvaćen i prva je privremena mjera donesena 24. listopada 2012. Iz nalaza i mišljenja dobivenog od Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba 5. prosinca 2013. proizlazi da je podnositeljica zahtjeva bila emocionalno nestabilna i da nije mogla odvojiti djetetovu potrebu za ocem od vlastitih negativnih osjećaja prema A.P.-u. U odnosu na podnositeljicu preporučeni su psihijatrijsko liječenje i nadzor nad izvršavanjem roditeljske skrbi. Utvrđeno je da je A.P. pozitivno uključen i zainteresiran za svoju roditeljsku ulogu te nisu utvrđena ograničenja njegovih roditeljskih vještina.

3. Na ročištu održanom 11. studenoga 2013. A.P. je, pozivajući se na navedeni nalaz i mišljenje vještaka, zatražio da mu se G. povjeri na čuvanje i odgoj i predložio je da se podnositeljici omoguće susreti i druženje.

4. Sud je G.-u imenovao posebnog skrbnika.

5. Na prijedlog Centra za socijalnu skrb Zadar, dana 3. studenoga 2015. sud je donio drugu privremenu mjeru naloživši da G. živi s ocem do pravomoćnog okončanja sudskog postupka, a da se podnositeljici omoguće susreti i druženje. Ta je odluka ukinuta povodom žalbe, a G. je nastavio živjeti s podnositeljicom zahtjeva.

6. Prema drugom mišljenju vještaka od 28. prosinca 2016. godine dobivenom u ponovljenom postupku od Kliničkog bolničkog centra Rijeka, podnositeljica zahtjeva bolovala je od sumanutog poremećaja (paranoično stanje), a G.-a su psihološki i emocionalno zlostavljali majka i njezina obitelj. Utvrđeno je da su, *inter alia*, prisilili G.-a da se pomokri po sebi tijekom posjeta ocu kako bi skratili te susrete i druženja. U tom nalazu i mišljenju, koje je prihvatio Centar za socijalnu skrb Zadar, zaključeno je da je A.P. bio prikladniji roditelj i preporučeno je da G. živi s ocem, a da održava redovite susrete i druženja s podnositeljicom zahtjeva.

7. Pravomoćnom presudom od 23. listopada 2017. Županijski sud u Zadru naložio je da G. živi s A.P.-om, a da podnositeljica zahtjeva dva puta tjedno ostvaruje susrete i druženje pod nadzorom. Sud je svoj zaključak temeljio na nalazu Kliničkog bolničkog centra Rijeka da majčina obitelj zlostavlja dijete i naveo je da je u najboljem interesu G.-a da počne živjeti s ocem čak i bez razdoblja prilagodbe. Sud je naložio i da podnositeljica G.-a preda A.P.-u u roku od 15 dana.

8. Budući da podnositeljica G.-a nije predala A.P.-u te je s njim napustila mjesto boravišta, protiv nje je pokrenut kazneni postupak zbog povrede djetetovih prava, neprovođenja odluke za zaštitu dobrobiti djeteta i otmice djeteta. Dana 5. veljače 2018. podnositeljica zahtjeva uhićena je u Zagrebu u vezi s kaznenim postupkom koji je bio u tijeku. G. joj je oduzet i povjeren ocu, s kojim od tada živi.

9. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju članka 6. Konvencije da je presuda domaćeg suda kojom je dijete ocu povjereno na čuvanje i odgoj bila proizvoljna. Prigovorila je i na temelju članka 8. Konvencije zbog povrede njezina prava na poštovanje obiteljskog života.

OCJENA SUDA

10. Opća načela o postupku odlučivanja o roditeljskoj skrbi sažeta su u predmetima *G.B. protiv Litve*, br. 36137/13, 19. siječnja 2016; *Petrov i X. protiv Rusije*, br. 23608/16, 23. listopada 2018.; i *Antonyuk protiv Rusije*, br. 47721/10, 1. kolovoza 2013.

11. Nakon što je ispitao pravomoćnu presudu kojoj se prigovara (vidi stavak 7. ove odluke), Sud ne nalazi razlog zašto bi sumnjao da se temeljila na najboljim interesima djeteta. Domaći je sud utvrdio da su G.-a, koji je živio s podnositeljicom zahtjeva od rođenja, zlostavljali ona i njezina obitelj tako što su zapravo sabotirali njegov odnos s ocem. Ujedno je utvrđeno da je A.P. stabilniji kao roditelj od podnositeljice zahtjeva. Taj je sud posebno istaknuo potrebu da se G.-a što prije udalji iz zlostavljačkog okruženja u kojem je živio s majčinom obitelji kako bi se smanjio razvoj psiholoških problema. Ništa ne ukazuje na to da su utvrđenja Županijskog suda u Zadru koja su bila u njegovoj nadležnosti bila nerazumna te da bi zbog toga bila izvan široke slobode procjene dane domaćim tijelima u tom području. S obzirom na to da su nacionalne vlasti u načelu u boljem položaju nego međunarodni sudac za procjenu dokaza koji su im dostavljeni, nije zadatak Suda da umjesto njih utvrđuje i ocjenjuje činjenice ili odlučuje što je u najboljem interesu djeteta u ovom predmetu (vidi *Leonov protiv Rusije*, br. 77180/11, stavak 72., 10. travnja 2018.).

12. Sud nadalje napominje da je dotična odluka donesena nakon kontradiktornog postupka, tijekom kojeg je podnositeljica zahtjeva, koja je bila zastupana po odvjetniku, imala priliku iznijeti, i u pisanom obliku i usmeno, sve tvrdnje u prilog svom zahtjevu. Domaća tijela pribavila su i nekoliko nalaza i mišljenja vještaka od različitih kvalificiranih ustanova te nekoliko preporuka nadležnih centara za socijalnu skrb koji su godinama pratili okolnosti te obitelji. Činjenica da posljednje vještačenje nije obavio određeni vještak kojega je naveo žalbeni sud bila je posljedica neodazivanja tog vještaka na poziv suda za dostavljanje ponude. U takvim okolnostima razumljivo je da se sud obratio drugoj kvalificiranoj stručnoj ustanovi kojoj je podnositeljica prigovorila tek nakon što je dobila negativnu ocjenu o sebi.

13. Kad je riječ o navodu podnositeljice da je G. udaljen od nje kako bi živio s ocem bez ikakve pripreme ili razdoblja prilagodbe, Sud napominje da dijete nije podnositelj zahtjeva u ovom predmetu te da u stvarnosti njegovi interesi možda ne odgovaraju u potpunosti interesima podnositeljice zahtjeva (vidi, *a contrario*, *C. protiv Hrvatske*, br. 80117/17, stavak 56., 8. listopada 2020.). Štoviše, Županijski sud u Zadru objasnio je da bi za G.-a bilo štetnije da nastavi živjeti s majkom i njezinom obitelji nego da počne živjeti s ocem bez razdoblja prilagodbe (vidi stavak 7. ove odluke).

14. U dijelu u kojem je podnositeljica tvrdila da je činjenica da sud nije saslušao G.-a u postupku odlučivanja o roditeljskoj skrbi možda negativno utjecala na njezinu pravnu situaciju u tom postupku (vidi, *mutatis mutandis*,

Vujica protiv Hrvatske, br. 56163/12, stavak 102., 8. listopada 2015.), Sud smatra da se taj konkretni prigovor treba razmatrati kao pitanje koje se odnosi na cjelokupnu ocjenu dokaza u predmetu (vidi, *mutatis mutandis*, *Sahin protiv Njemačke* [VV], br. 30943/96, stavak 73., ECHR 2003-VIII). S tim u vezi, Sud primjećuje da je G. sudjelovao u raznim vještačenjima te je stoga mogao izraziti svoj stav prema obama roditeljima na način koji odgovara njegovoj dobi i zrelosti. Štoviše, ako bi sud temeljio odluku na stajalištima djece koja očigledno ne mogu formirati i artikulirati mišljenje o svojim željama, primjerice, zbog sukoba odanosti ili izloženosti otuđujućem ponašanju jednog roditelja, takva odluka može biti protivna članku 8. Konvencije (vidi *K.B. i drugi protiv Hrvatske*, br. 36216/13, stavak 143., 14. ožujka 2017.). U takvim okolnostima Sud je uvjeren da činjenica da domaći sud nije saslušao G.-a, koji je imao pet godina na kraju postupka odlučivanja o roditeljskoj skrbi, nije mogla tako štetno djelovati na predmet podnositeljice zahtjeva da bi postupak zbog toga bio nepošten.

15. Na temelju gore navedenog, Sud zaključuje da je postupak donošenja odluka bio pošten jer je podnositeljici zahtjeva bilo omogućeno da u potpunosti iznese svoje argumente te da su obrazloženja koja su iznijeli domaći sudovi bila relevantna i dostatna. Prema tome, donošenjem rješenja o povjeravanju na čuvanje i odgoj u korist oca domaći sudovi nisu prekoračili svoju široku slobodu procjene.

16. U dijelu u kojem podnositeljica zahtjeva prigovara načinu na koji joj je G. oduzet, Sud napominje da je u relevantno vrijeme postojala pravomoćna domaća presuda kojom je podnositeljici naloženo da dijete preda njegovu ocu. Ne samo da podnositeljica nije postupila po tom nalogu već je i s G.-om napustila mjesto boravišta, nakon čega je protiv nje pokrenut kazneni postupak zbog otmice djeteta (vidi stavak 8. ove odluke). U takvim okolnostima ne može se reći da su radnje vlasti usmjerene na izvršenje pravomoćnog sudskog naloga bile nezakonite ili nerazmjerne u danim okolnostima.

17. Konačno, u dijelu u kojem podnositeljica zahtjeva prigovara zbog nedostatnih susreta i druženja sa sinom kako su utvrđeni osporenim sudskim odlukama, Sud napominje da podnositeljica zahtjeva može vidati G.-a u redovitim razmacima dva puta tjedno. Točno je da G. živi u gradu udaljenom oko 150 kilometara od mjesta boravišta podnositeljice zahtjeva. Međutim, njihovi susreti pod nadzorom zakazani su jednom tjedno u mjestu boravišta G.-a i jednom tjedno kod podnositeljice zahtjeva. Štoviše, kako je ispravno istaknula Vlada, prema domaćem zakonodavstvu podnositeljica zahtjeva može u bilo kojem trenutku zatražiti od suda da izmijeni odluku o roditeljskoj skrbi i susretima i druženju između nje i G.-a ako okolnosti to opravdavaju. S obzirom na sve materijale dostavljene Sudu, ne može se reći da nacionalni sudovi u ovom predmetu nisu osigurali djelotvorno ostvarenje prava podnositeljice zahtjeva na susrete i druženje s G.-om (vidi, nasuprot tome, *Gluhaković protiv Hrvatske*, br. 21188/09, stavak 79., 12. travnja 2011.).

ODLUKA B.G. protiv HRVATSKE

18. Iz toga slijedi da je ovaj zahtjev očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 3. veljače 2022.

Liv Tigerstedt
Zamjenica tajnika

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524